

Posudek na bakalářskou práci

Název: Role genderu u druhé generace migrantů

Autorka: Justýna Zahradilová

Fakulta humanitních studií, Univerzita Kalova, Praha 2020, 57 s.

Justýna Zahradilová se ve své bakalářské práci rozhodla vypracovat přehledovou studii, která by zhodnotila odbornou literaturu, která se věnuje problematice druhé generace migrantů a genderu. Svou přehledovou studii založila na rešerši 20 studií na dané téma, které byly publikovány po roce 1995 do současnosti a vztahují se k různým skupinám migrantů v různých zemích světa. To co studie spojuje je právě migrační zkušenost následující generace a genderová perspektiva.

Práci autorka člení do dvou bloků, resp. čtyř částí. V prvním bloku se vyrovnává s pojmy druhá generace a gender. Výklad strukturuje stejně: vymezením pojmu a následně si všímá klíčových témat, které jsou s pojmem rozvíjeny a jeví se být relevantní. Možná mohla autorka promýšlet, jaké obory se k tématům vyslovují a jak oborové zaměření ovlivňuje témata a přístupy zejména k pojmu druhá generace migrantů. Nicméně uvedení do problematiky druhé generace je systematické. Jen bych komentovala pojetí tématu asimilace, vůči níž se ve vztahu k druhé generaci autorka vymezuje. Je škoda, že zde nezohlednila jednu z dominantních teorií právě ve vztahu k druhé generaci a to koncept segmentované asimilace. Tím pádem autorka netematizovala významné téma, které se s druhou generací pojí, a to téma vzdělávání a zapojení na trh práce. Je to o to víc škoda, že právě problematika genderu se s těmito tematicky také potkává. Naopak téma akulturace ve vztahu k druhé generaci lze chápat jako spíše okrajové, nicméně jej lze akceptovat ve vztahu k tematizované akulturační tržlině. Téma genderu pojednává autorka podobně. Nejprve představuje základní přístup k tématu genderu, definuje ho a následně tematizuje klíčová témata: sociální nerovnost; genderové role, zde by spíše bylo dobré s ohledem na zadání práce klást důrazem na genderovou socializaci. Autorka neopomněla zařadit ani téma gender a migrace, oceňuji, že kromě přehledových článků zde pracovala i s dílčími antropologickými studiemi. Zároveň je zajímavé, že se neobjevilo téma občanské participace.

Vlastní rešerši a zhodnocení akademické produkce na téma druhá generace migrantů a gender se začíná autorka věnovat na s. 22. Nejprve představuje zdroje dat a způsob jejich vyhledávání. Potud opět mohla představit přehledově obory, resp. profil autorů, kteří se tématu věnují. Bylo by také vhodné komentovat, o jak vyčerpávající výběr se jedná, zda některé studie získané uvedeným algoritmem výběru autorka vyřadila a proč. Tedy bylo by dobré představit povahu vytvořeného souboru textů a jeho limity. Vlastní rešerši dělí Justýna Zahradilová do dvou částí. V první podává anotace jednotlivých studií s ohledem na metodologii, terén a klíčové nálezy/teze. Opět autorku téměř nezajímají oborová východiska studií.

Vlastní stěžejní část práce, která měla referovat o tématech a způsobu promyšlení vztahu mezi kategorií gender a druhá generace migrantů, není promyšlená, spíše opakuje to, co bylo řečeno v anotacích. Autorka neidentifikovala subtilnější témata, která by se vázala k akademickému diskurzu. Popisovala jen transparentní témata, k nimž se hlásili sami autoři. Proto se také dělo, že v dané kategorii tematizovala i jiné kategorie, které měly být obsahem další kapitoly. Autorka měla hledat další kategorie, které literatura pojednává, aby popsala sledovanou sociální realitu a na jejich základě rekonstruovala obraz o genderu druhé generace migrantů. Takto mohla autorka pojednat otázku, že

většina studií, které se věnují genderu referuje o postavení žen a jaké jsou studie, které tematizují jen muže (proč takové téma není) a které jsou založeny na komparaci a co je pak komparováno. Kapitola o identitě se netýká jen identit, ale také kategorie genderových rolí a kultury. Tedy autorka měla pracovat s dalšími kategoriemi, které jsou důležité pro promýšlení identit religiozity atd. Proč se např. nevěnovala tématu rodina, vrstevnické vztahy, média, většinová společnost, majoritní instituce, jazyk, hodnoty a normy, dvoji identity, komunita, kulturní změna, prostor/lokálnost, diskriminace, vizualita, domácnost, integrace atd. Kde se autorka vede analyticky pracovat s rešerší textů, je u tématu školní úspěšnosti, kde dokázala propojit jednotlivé texty a formulovat obecnější nálezy, resp. teze autorů. Závěr ukazuje, že autorka dokáže o problému uvažovat, ale není dořečen.

Předkládaná práce trpí jistou mírou nevyrovnanosti a bezradnosti. Zatímco první část ukazuje, že autorka se relativně dobře zorientovala v teoretické literatuře, vlastní rešerše a analýza vědeckých textů na zvolené téma není systematická. Nicméně autorka odvedla požadované penzum práce, referuje o zajímavých textech, snaží se je vztahovat k řešenému úkolu.

Práce splňuje požadavky po daný typ práce a hodnotím ji jako velmi dobrou až dobrou s ohledem na průběh obhajoby.

V Praze 20. 9. 2020

Dana Bittnerová